

DISPEČERSKI CENTAR CEDIS-A DNEVNO PRIMI PREKO 50 PRIJAVA KVAROVA

OVO JE POSAO U KOJEM SE GREŠKE NE PRAŠTAJU

Sa pitanjem "Koja je lokacija gdje nemate električne energije, poslaćemo ekipu?", počinje radni dan dispečera u službama za prijavu kvarova na elektrodistributivnoj mreži. Poslije prijavljivanja kvara, kreće proces kojim se mreža od 0.4 ili 10 kilovati ponovo dovodi u ispravno stanje i korisnici uredno napajaju električnom energijom.

U okviru Sektora za upravljanje organizovan je rad službi za prijavu kvarova gdje se sistematizovano ažuriraju podaci o kvarovima i upućuju ekipe za njihovo otklanjanje. U Crnoj Gori postoji 14 mjesta, adekvatno teritorijalno raspoređenih, gdje se kvarovi mogu prijaviti. Svi dežurni brojevi nalaze se na sajtu CEDIS-a, kao i na računima za utrošenu električnu energiju. Posao dispečera je odgovoran i kompleksan, jer nije lako upravljati velikim brojem ekipa i najracionalnije ih upotrijebiti kako bi se skratio period trajanja beznaponskih stanja. Službe za prijavu kvarova se, osim u Regionu 2 (Podgorica, Cetinje i Danilovgrad) gdje postoji poseban prostor za tu namjenu, u drugim gradovima nalaze u trafostanicama. Tu se, osim prijave kvara i slanja ekipe na teren, radi direktno i manipulacija koja podrazumijeva isključenje i uključivanje energetskog objekta čime se stvara bezbjedno mjesto za rad ekipama na terenu. Rad službi organizovan je 24 sata.

Za veliki konzum kakav je Podgorica, Cetinje i Danilovgrad, treba dosta iskustva da se na najbolji način odgovori zahtjevima korisnika. Ako uzmemo u obzir da u jednom

mirnom danu imamo i preko 50 sitnih kvarova, može se pretpostaviti koliki je obim posla kada su velika nevremena i havarijske situacije na mreži. U toku ovogodišnjeg januarskog nevremena služba je na dežurnim brojevima 633-979 i 622-773 primila preko 6000 poziva o kvarovima na mreži.

Dežurni brojevi, treba naglasiti, služe samo za prijavu kvara, a sve ostale informacije korisnici dobijaju od snabdjevača električnom energijom na 19100.

"Tako želimo izaći u susret svima koji pozovu naše dežurne brojeve, nekada zbog toga ne možemo raditi naš redovni posao. Korisnici, osim za prijavu kvara, dežurne brojeve koriste za dobijanje raznih drugih informacija za koje nijesmo nadležni. Zovu za is-

ključenja zbog duga, za informacije oko procedura, protokola, računa i mnogo toga još. I ovim putem ih upućujemo na broj call centra EPCG 19100 gdje sve te informacije mogu dobiti jer je to njihova nadležnost", priča dispečer u dežurnoj službi Regiona 2 **Stanko Jovanović**.

U službama za prijavu kvarova, kao i u dispečerskom centru, svi razgovori se snimaju. To dispečeru i ekipi na terenu daje sigurnost da je taj, kompleksan posao, odraden na najbolji način. Osim službe za prijavu kvarova, u Regionu 2 postoji i lokalni Dispečerski centar koji se bavi 10 kV mrežom. Sve vrline i mane mreže kojom se upravlja prelamaju se preko Dispečerskog centra.

Najiskusniji dispečer sa višedecenijskim stazom u Dis-

tribuciji i Dispečerskom centru **Mladen Popović** kaže da je bezbjednost kolega nešto što se stavlja ispred svake stručnosti i iskustva sticanog godinama rada.

"Dežurni dispečer je pod velikim pritiskom, jer je na njemu ogromna odgovornost. Ovo je posao u kojem se greška ne oprašta", iskreno, o poslu koji voli, govori Popović.

Oblast upravljanja elektrodistributivnom mrežom, svakodnevno se usavršava. U okviru Sektora za upravljanje postoji Centar za lokalno upravljanje mrežom koji kontroliše rad lokalnih službi, bavi se praćenjem opterećenja na mreži, analizama i snimanjima svih mogućih stanja na trafostanicama i vodovima koji mogu dovesti do nestabilnosti.

Osim znanja, potrebna je i razboritost

Glavni inženjer za lokalno upravljanje mrežom Regiona 2 **Ivana Šljukić** kaže da Dispečerski centar tog regiona opslužuje 120.000 korisnika, sa devet ili deset ekipa istovremeno. Dispečeri upravljaju sa 1540 trafostanica 10/0.4 kV i 10 kV stranom u 17 TS x/10 kV. Kako kaže, sve to iziskuje posebnu psihičku spremnost, pribranost i, prije svega, koncentrisanost kolega dispečera.

Osim znanja, ističe, potrebno je imati dovoljno razboritosti u situacijama kada od te odluke zavisi nečiji život, a takve situacije nisu rijetke.

Nijedna intervencijana, na bilo kojem elementu mreže, ne smije biti urađena bez dozvole Dispečerskog centra. U havarijskim situacijama najbolje se pokazalo znanje kolega dispečera da odgovore na izazove sistema koji radi pod velikim opterećenjem.

"Nezapanjeno opterećenje mreže je bilo 7. januara ove godine. Tu su se pokazale sve dobre osobine mreže koja je izdržala probleme bez dužih beznaponskih stanja. Zahvaljujući povezanosti kablovske mreže u "prsten", omogućeno je napajanje iz više alternativnih izvora, pa smo imali mogućnost da preraspodijelimo električnu energiju. Time je omogućeno korisnicima da i u tom periodu budu uredno napojeni električnom energijom", kaže Šljukić.

U PLANU FORMIRANJE CALL CENTRA

Šef Centra za lokalno upravljanje mrežom **Slobodan Kovačević** najavio je da će u narednom periodu svih sedam regiona funkcionisati putem lokalnih dispečerskih centara.

"Po principu dispečerskog centra za Podgoricu i Danilovgrad, do kraja godine stavićemo u funkciju takav centar i u Nikšiću (Regi-

on 1). Takođe, kako bismo unaprijedili naše odnose sa korisnicima, prijava kvara mora biti centralizovana, jer samo na taj način možemo efikasno odgovoriti sve kompleksnijim potrebama korisnika. Plan je da se formira call centar za cijelu Crnu Goru gdje bi korisnici elektrodistributivnog siste-

ma mogli dobiti adekvatne informacije o svim pitanjima vezanim za funkcionisanje naše mreže. Putem jedinstvenog broja telefona, korisnici bi lakše i jednostavnije dolazili do potrebnih informacija. Na taj način bi se rasteretile dežurne službe i optimizovao njihov rad", zaključio je Kovačević.

